

AVIZ
**referitor la propunerea legislativă pentru modificarea și
completarea Legii nr.4/1953 privind Codul familiei**

Analizând propunerea legislativă pentru modificarea și completarea Legii nr.4/1953 privind Codul familiei, transmisă de Secretarul General al Senatului cu adresa nr.BP700 din 3.11.2005,

CONSILIUL LEGISLATIV

În temeiul art.2 alin.1 lit.a) din Legea nr.73/1993, republicată și art.46(2) din Regulamentul de organizare și funcționare a Consiliului Legislativ,

Avizează favorabil propunerea legislativă, cu următoarele observații și propuneri:

1. Propunerea legislativă are ca obiect modificarea unor prevederi existente în Codul familiei privind situația juridică reală a copilului născut în timpul căsătoriei, a posibilității invocării ca motiv de divorț a stării sănătății celuilalt soț, precizarea că „pentru motive temeinice” copiii pot fi încredințați unor rude sau altor persoane, cu consimțământul acestora, numai atunci când aceștia nu pot fi încredințați unuia dintre părinți, abrogarea art.117 lit.d), precum și intervenția asupra altor articole.

La pag.2 a Expunerii de motive în legătură cu soțul care invocă starea de sănătate a celuilalt soț ca motiv al desfacerii căsătoriei, s-a strecurat o eroare, nefiind vorba despre „anularea căsătoriei” ci despre „divorț”.

Prin obiectul său de reglementare, propunerea legislativă se înscrie în categoria legilor ordinare.

În aplicarea dispozițiilor art.75 alin.(1) din Constituție, republicată, prima cameră sesizată este Senatul.

2. Prin prezenta propunere se urmărește, de fapt, numai **modificarea** - așa cum este definită ea în art.57 alin.(1) din Legea nr.24/2000 privind normele de tehnică legislativă pentru elaborarea actelor normative, republicată - nu și completarea unor dispoziții din Codul familiei. Având în vedere acest aspect, cât și faptul că Legea nr.4/1953, după intrarea în vigoare, a suferit intervenții legislative, propunem următoarea reformulare a titlului:

„Lege pentru **modificarea** Legii nr.4/1953 privind Codul familiei, republicată, cu modificările și completările ulterioare”.

În același sens, este necesară reformularea textului articolului unic, astfel:

„Articol unic. – Legea nr.4/1953 privind Codul familiei, republicată în Buletinul Oficial nr.13 din 18 aprilie 1956, cu modificările și completările ulterioare, se modifică după cum urmează:

Observația vizează tot cuprinsul propunerii legislative, urmând a se elimina din textul dispozițiilor propriu-zise cuvintele „și se completează”, referire la articolele vizate, făcându-se după următorul model:

„Art..... se modifică și va avea următorul cuprins:”

Sau

„Alineatul al articolului se modifică și va avea următorul cuprins:”.

3. Având în vedere prevederile art.20 alin.(1) din Decretul nr.31/1954 privitor la persoanele fizice și persoanele juridice, potrivit căroră „dacă cel declarat **mort este în viață**, se poate cere oricând, anularea hotărârii prin care s-a declarat moartea”, precum și textul art.42 alin.(3) din Decretul nr.32/1954 pentru punerea în aplicarea a Codului familiei și a decretului privitor la persoanele fizice și persoanele juridice care prevede „în cazul în care se dovedește că cel declarat mort trăiește”, instanța va anula hotărârea declarativă de moarte, considerăm **inutilă** modificarea art.22 alin.(1) din Codul familiei. În plus, în contextul dat, sintagma modificatoare „prin reapariția soțului considerat decedat”, este superfluă. De aceea,

propunem eliminarea pct.1 referitor la modificarea art.22 alin.(1) din Codul familiei.

4. În ceea ce privește art.40 alin.(2) teza a doua considerăm că actuala redactare este mai cuprinzătoare „Instanța, **pentru motive temeinice**, poate să încuviințeze acest drept chiar în lipsa unei învoieli între soți”.

Prin inserarea mențiunii cu privire la necesitatea păstrării numelui de familie al celuilalt soț și după desfacerea căsătoriei, pentru continuarea carierei considerată strâns legată de numele său, apreciem că sfera „motivelor temeinice” este mult restrânsă prin particularizarea unei singure situații. În sprijinul acestei afirmații, aducem ca argument decizia civilă a Tribunalului Suprem nr.1467 din 4 iunie 1980 în care se arată că „prin noțiunea de motive temeinice urmează a se înțelege orice interes care ar fi vătămat prin schimbarea numelui purtat de soț în timpul căsătoriei, interes care poate fi nu numai moral ci și material”. De asemenea, Tribunalul județean Suceava a hotărât că faptul încredințării copilului, cu ocazia divorțului, mamei pentru creștere și educare, constituie un motiv temeinic pentru ca instanța să încuviințeze păstrarea de către aceasta, după divorț, a numelui din timpul căsătoriei (decizia civilă nr.894 din 17 septembrie 1982).

Aceeași instanță a considerat că durata lungă a căsătoriei (25 ani) și faptul că soția are doi copii cu același nume, constituie motive temeinice pentru încuviințarea soției de a purta numele dobândit prin căsătorie și după divorț (decizia civilă nr.609 din 23 mai 1985).

Pentru aceste rațiuni, propunem ca redactarea art.40 alin.(2) teza a doua să rămână aceeași, iar pct.3 să fie eliminat.

5. În ceea ce privește pct.4 care se referă la modificarea art.42 alin.(2) din Codul familiei, propunem, de asemenea, eliminarea sa, întrucât dispoziția modificatoare pe care o cuprinde este superfluă, în contextul în care alin.(1) al art.42 cuprinde principiul potrivit căruia odată cu pronunțarea divorțului, copii vor fi încredințați unuia dintre părinți, iar alin.(2) consacră o excepție de la acest principiu, și anume posibilitatea încredințării copiilor unor rude, altor persoane sau unor instituții de ocrotire, pentru motive temeinice.

6. La pct.5, semnalăm că nu este vorba despre art.54¹, care nu există, ci despre art.54 din Codul familiei, iar modificările vizează numai alin.(2) și (3), nu și alin.(1).

În ceea ce privește art.54 alin.(2), precizăm că, în actuala reglementare acțiunea în tăgăduirea paternității este o acțiune personală și poate fi promovată numai de soț.

Curtea Constituțională a decis, însă, că dispozițiile art.54 alin.(2) din Codul familiei sunt neconstituționale, în măsura în care nu recunosc decât tatălui, iar nu și **mamei și copilului** născut în timpul căsătoriei, dreptul de porni acțiunea în tăgăduirea paternității.

În acest context, considerăm că, atât mama, cât și copilul sunt titulari ai unui interes legitim în promovarea acțiunii în tăgăduirea paternității, dar nu și persoana care pretinde că este tatăl biologic al copilului. Acesta din urmă, după promovarea de către soț, mamă sau copil a acțiunii în tăgăduirea paternității, poate **recunoaște** copilul căruia i s-a tăgăduit paternitatea, așa cum prevede art.57 din Codul familiei.

Pentru aceste considerente, sugerăm revederea textelor propuse spre modificare, prin eliminarea referirii la tatăl biologic și inserarea unei mențiuni cu privire și la dreptul copilului de a introduce acțiunea în tăgăduirea paternității.

Din aceleași rațiuni, propunem modificarea în consecință a pct.5 referitor la alin.(3) al art.54 și a pct.6 referitor la art.55.

În plus, în ceea ce privește pct.6, modificarea care vizează alin.(1) și (2) se răsfrânge și asupra alin.(3), motiv pentru care propunem următoarea redactarea acestuia:

„(3) Dacă acțiunea nu a fost pornită de acesta, ea poate fi pornită de **tată, mamă sau copil**, după ce i s-a ridicat interdicția, înăuntrul unui nou termen de șase luni”.

7. La pct.7 partea dispozitivă, întrucât se urmărește **modificarea doar a alin.(2)** al art.101, este necesară inserarea acestei precizări. Totodată, textul alin.(1), nemodificat, nu va mai fi redat.

La textul alin.(2), sintagma „interesul general al statului spre a-l face folositor grupului din care face parte” corespunde unei viziuni etatiste neadecvate în prezent, motiv pentru care propunem înlocuirea acesteia cu expresia „**interesul superior al copilului**”, prin corelare cu viziunea juridică existentă în legislația europeană și internațională.

Reiterăm observația pentru pct.9 referitor la art.109, în ceea ce privește expresia „interesul general al României”.

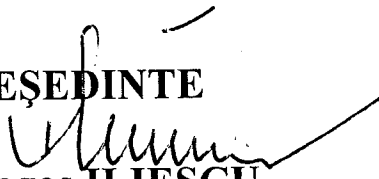
8. În ceea ce privește pct.8 care vizează modificarea alin.(2) al art.105 din Codul familiei, propunem eliminarea sa, dat fiind că

inițiatorii nu au avut în vedere prevederile alin.(3) care se referă la aplicarea, prin asemănare, a dispozițiilor Secțiunii a II-a (Tutela minorului), care se corelează și cu prevederile art.39 din Legea nr.272/2004 privind protecția și promovarea drepturilor copilului. Or, persoana sau o autoritate căreia i-a fost încredințat copilul nu este întotdeauna și tutorele acestuia.

9. La pct.11 privind modificarea art.119, de fapt aceasta privește doar alin.(1), nu întreg articolul, în mod contrar s-ar elimina alin.(2) și (3), care cuprind dispoziții necesare în materie.

10. Propunem eliminarea din propunerea legislativă a **formulei de atestare a constituționalității adoptării legii**, în raport de prevederile art.44 din Legea nr.24/2000, republicată, consemnarea acesteia revenind succesiv fiecărei Camere și, respectiv, Parlamentului, în funcție de modul de desfășurare a procesului decizional de adoptare a legii.

PREȘEDINTE

dr. Dragoș ILIESCU

București

Nr. 1597/8.11.2005.